

Аналізувати, а особливо прогнозувати витрати нелегко, оскільки їх динаміка залежить від багатьох суб'єктивних та об'єктивних обставин.

Саме тому для аналізу і прогнозування витрат виробництва в залежності від різних факторів рекомендується використовувати методи множинного регресійного аналізу із застосуванням комп'ютерної техніки, що дозволить підвищити точність проведених досліджень та зекономити ресурси.

УДК 657.47

І.Б. САДОВСЬКА, *к.е.н., професор,*
Луцький національний технічний університет

ТОЧКИ ДОТИКУ БІЗНЕСУ І УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Управлінський облік все частіше визнають партнером бізнесу. І чим тісніший зв'язок, тим краще розвивається бізнес.

Бізнес (англ. business - справа, діло) - підприємницька, комерційна чи будь-яка інша діяльність, що не може суперечити закону і спрямована на отримання прибутку.

Зазвичай, бізнес розвивається на основі індивідуальної, партнерської та корпоративної форм власності. На індивідуальній власності заснований бізнес, в якому власником і підприємцем є одна особа, що отримує всі доходи і несе відповідальність за ведення справи. Відповідно до статистичних спостережень, таких власників понад 75 % від загальної кількості підприємств, але вони отримують лише до 9 % грошових надходжень. Для малого бізнесу характерні незалежний менеджмент, власний капітал, локальний район операцій, невеликі розміри. Він відіграє значну роль у забезпеченні зайнятості, певною мірою забезпечує насичення ринку споживчими товарами та послугами, сприяє послабленню монополізму, розвитку конкуренції, структурній перебудові економіки, є засобом досягнення особистого успіху. Малий бізнес - важливе джерело інновації.

На основі партнерської (групової) форми власності розвивається бізнес добровільно офіційно зареєстрованих асоціацій двох і більше осіб. Партнери створюють компанії, товариства та

інші організації і стають співвласниками спільної власності. Партнерство в середньому становить майже 8 % обсягу підприємницької діяльності і 4 % відсотка всіх підприємницьких доходів.

На корпоративній формі власності заснований великий бізнес. Корпорації існують, як незалежні юридичні суб'єкти, відповідальність акціонерів за зобов'язанням фірми, за правовими претензіями до неї обмежуються їх внесеними грошовими коштами.

Жодна з трьох форм організації бізнесу не є універсальною. Одноосібний бізнес має таку перевагу, як простота. Партнерство сприяє об'єднанню капіталів і талантів декількох осіб. Корпорації пропонують обмежену відповідальність і необмежену діяльність самої організації отримання прибутку. Центральна постать будь-якого бізнесу - менеджери, які формують організаційну структуру бізнесу, контролюють взаємодію всіх ресурсів.

Бухгалтерська інформація сприймається як невід'ємний елемент економічного інформаційного простору бізнес-підприємства. Вона взаємодіє з іншими його складовими і розширює межі свого охоплення. Одночасно до бухгалтерської інформації бізнес висуває вимоги підвищення її якісного рівня, вдосконалення структурного складу, оперативності і способів представлення, відповідності дійсності. Стосовно виробництва бухгалтерська інформація більшою мірою формує дані для внутрішніх користувачів, притягаючи значні об'єми плановою і нормативно-довідковою видів економічної інформації.

Реалізація концепції управлінського обліку, спрямованої на систему управління бізнесом в усіх його проявах, залежить від існуючих на підприємствах підходів до її організації. Нині виникли і розвиваються різні підходи: функціональний, системний, орієнтований на сукупність взаємозв'язаних і постійно таких, що змінюються в умовах зовнішнього середовища елементів (люди, структура, завдання, технологія і так далі); ситуаційний, характерним для якого є використання різних методів управління, що відповідають цій ситуації. Як наслідок, розробляються адекватні їм системи і процедури управлінського обліку, що відповідають їм, для конкретних бізнес-моделей. Зокрема, це стосується моделювання обліку витрат і доходів від виробництва на підприємств-

вах з різною організаційною структурою, впливом змінних зовнішніх чинників (конкуренції, інфляції, структурної перебудови галузей економіки і тому подібне). Взнявши за основу звіти фахівців з управлінського обліку громадського (експертного) інституту (Yertified Institute of Management Accountants - CIMA), і представників дванадцяти професійних асоціацій з Австралії, Канади, Італії, Малайзії, Великобританії США (From Book keeping before the Management participating YFAC Bodies Australia), можна відмітити наступні тенденції розвитку, або так звані точки дотику. По-перше, міняються процедури нагляду і регулювання діяльності організації у зв'язку з реформуванням системи корпоративного управління. По-друге, відбувається процес інтеграції бухгалтерського управлінського обліку у безпосереднє управління виробництвом. По-третє, намітилася тенденція до формування в управлінському обліку інформації про стратегічні перспективи організації, включаючи дані про потенційні можливості підприємства, використання його потенціалу, оцінку зовнішнього середовищу у вигляді окремої звітності по ринках збуту, конкурентам. По-четверте, бізнес не може не враховувати соціальні та екологічні фактори, що вимагає їх облікового відображення і представлення у соціальних звітах.

Все вище зазначене спонукає до переосмислення значення облікової функції управління і надає нову якість бухгалтерському управлінському обліку, як галузі наукових знань, яка доки знаходиться у стадії свого розвитку.

Особливе наукове і практичне значення придбаває сьогодні уточнення і структуризація понятійного апарату, використовуваного в управлінському обліку, адекватного не лише вимогам сучасного бізнесу, але і традиційному бухгалтерському сприйняттю в цілях усунення термінологічних різночитань ідентичних понять і категорій в різних видах обліку і, що дуже важливо, в різних областях економічної інформації.